

Literatura

Wykaz skrótów cytowanej literatury

- AP — Archeologia Polski. Warszawa.
 KHKM — Kwartalnik Historii Kultury Materialnej. Warszawa.
 Rocz. AR Pozn. — Roczniki Akademii Rolniczej w Poznaniu.
 Rocz. WSR Pozn. — Roczniki Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu.
- Aleksandrowicz, S.
 1952 Badania nad trzodą chlewną w województwie olsztyńskim ze szczególnym uwzględnieniem świń o cechach prymitywnych. Kraków.
 Ambros, C., Müller, H – H.
 1980 Frühgeschichtliche Pferdskelettfunde aus dem Gebiet der Tschechoslowakei. Bratislava.
 Anonim tzw. Gall
 1982 Kronika Polska. Przekład R. Grodecki. Wrocław.
 Bachmann, M.
 1962 Schädelreste des Rindes aus dem keltischen Oppidum von Manching. Studien an vor- und frühgeschichtlichen Tierresten Bayerns XIV. München.
 Baranowski, B.
 1959 Chów trzody chlewnej w Łęczyckiem w drugiej połowie XVII i w XVIII wieku. Studia z dziejów gospodarstwa wiejskiego, t. 2: 375 – 417.
 1966 Podstawowa siła pociągowa dawnego rolnictwa w Polsce. Wrocław. Warszawa. Kraków.
 Bartel, R.
 1987 Łosoś. Troć. Pstrąg potokowy. [w:] Ryby słodkowodne Polski. M. Brylińska (red.). Warszawa: 107 – 133.
 Benecke, N.
 1986 Some remarks on sturgeon fishing in the southern Baltic region in medieval times. [in:] Fish and Archaeology. Studies in osteometry, taphonomy, seasonality and fishing methods. D.C. Brinkhuizen, A.T. Clason (ed): 9 – 17.
 1988 Archäozoologische Untersuchungen an Tierknochen aus frühmittelalterlichen Siedlung von Menzlin. Schwerin.
 1994 Der Mensch und seine Haustiere. Die Geschichte einer jahrtausendealten Beziehung. Stuttgart.
 Biedroń, A.
 1993 Datowanie i okoliczność fundacji. [w:] K. Żurowska (red.). Ostrów Lednicki. Tom I. Kraków: 227 – 231.
 Błociszewski, L.
 1912 Hodowla bydła w gospodarstwach małorolnych. Lwów.
 Boessneck, J., Müller, H. H., Teichert, M.
 1964 Osteologische Unterscheidungsmerkmale zwischen Schaf (*Ovis aries* Linné) und Ziege (*Capra hircus* Linné). Kühn — Archiv Bd. 78. Halle/Saale.
 Brinkhuizen, C., D.
 1989 Ichthyo-archeologisch onderzoek: methoden en toepassing aan de hand van romeins vismateriaal uit velsen (Nederland). Groningen.
 Brylińska, M.
 1991 Lin. [w:] Ryby słodkowodne Polski. M. Brylińska (red.). Warszawa: 227 – 233.
 Brylińska, M., Tadaejewska, M.
 1991 Leszcz. [w:] Ryby słodkowodne Polski. M. Brylińska (red.). Warszawa: 267 – 273.
 Bryliński, E.
 1991a Sum. [w:] Ryby słodkowodne Polski. M. Brylińska (red.). Warszawa: 330 – 334.
 1991b Szczupak. [w:] Ryby słodkowodne Polski. M. Brylińska (red.). Warszawa: 176 – 182.
 Buczek, K.
 1960 Ziemie polskie przed tysiącem lat (Zarys geograficzno-historyczny). Wrocław. Kraków.
 Bukowski, Z.
 1967 Uwagi o konserwacji ryb u Słowian w świetle materiałów archeologicznych i etnograficznych. [w:] Studia z dziejów gospodarstwa wiejskiego, 8/3: 49 – 81. Wrocław.
 Burchardt, L.
 1996 Hydrobiologiczne prognozy przyszłości Jeziora Gopło i Lednica. Studia Lednickie, t. 4: 89-102.
 Calkin, V. I.
 1960 Изменчивость метоподий и jeho значение для изучения крупного рогатого скота древности. Бюллетен Общества Испытателей Природы. Отдел Биологии, 65/1: 109 – 126.
 1970 Древнейшие домашние Животные восточной Европы. Москва.
 Casteel, R.W.
 1976 Fish remains in archaeology and paleo-environmental studies. London. New York. San Francisco.
 Chaplin, E.R.
 1971 The study of animal bones from archaeological sites. London. New York.
 Chrzanowska, W.
 1986 Zwierzęce szczątki kostne z wczesnośredniowiecznego stanowiska we Wrocławiu na Ostrowie Tumskim. Rocz. AR Pozn., t. 172. Archeozoologia 11: 19 – 43.
 Cnotliwy, E.
 1958 Wczesnośredniowieczne przedmioty z rogu i kości z Wolina, ze stan 4. Materiały Zachodnio-Pomorskie, t. 4: 195 – 229.
 Dalbor, W.
 1959 Dwór księżęcy z X w. na Ostrowie Lednickim. Slavia Antiqua, t. 6: 172 – 288.
 Davis, S. J. M.
 1995 The Archaeology of Animals. London.
 Dembińska, M.
 1963 Konsumpcja żywnościowa w Polsce średniowiecznej. Wrocław.
 1975 Zmiany w strukturze hodowli na ziemiach polskich w wczesnym średniowieczu. KHKM, R. 23, nr 2: 201 – 224.
 Desse-Berset, N.
 1994 Sturgeons of the Rhône during Protohistory in Arles (6th – 2nd century BC). [in:] Fish exploitation in the past. Proceedings of the 7th Meeting of the ICAZ Fish Remains Working Group. W. Van Neer (ed.). Tervuren: 81 – 90.
 Driesch von den, A.
 1976 A guide to the measurement of animal bones from archaeological sites. Harvard.
 Driesch, von den, A., Boessneck, J.
 1974 Kritische Anmerkungen zur Widerristhöhenberechnung aus

- Längenmaßen vor- und frühgeschichtlicher Tierknochen. Säugetierkundliche Mitteilungen 22/4:325 – 348.
- Dzieduszycki, W., Kupczyk, M.
1993 Gopło. Przyroda i człowiek. Poznań.
- Dzięciółowski, E.
1991 Rozmieszczenie stanowisk archeologicznych w Lednickim Parku Krajobrazowym. [w:] Wstęp do paleoekologii Lednickiego Parku Krajobrazowego. K. Tobolski (red.). Poznań: 43 – 56.
- Dzięciółowski, E., Górecki, J.
1989 Interdyscyplinarne badania Ostrowa Lednickiego i jego osadniczego zaplecza. Studia Lednickie, t. 1. Lednica — Poznań: 185 – 199.
- Dzięgielewski, S.
1973 Jeleń. Warszawa.
- Fletcher, M., Lock, R. G.
1995 Archeologia w liczbach. Podstawy statystyki dla archeologów. Poznań.
- Folejewski, W.
1938 Obserwacje nad słoninową trzodą chlewną ziem północno-wschodnich Polski. Rocznik Nauk Rolniczych i Leśnych, t. 45: 236 – 270. Poznań.
- 1948 Studia nad karnówką (polską owcą krajową). Kraków.
- Frankiewicz, E.
1987 Psy gończe na zwierzyńę grubą i posokowce. [w:] Psy rasowe w Polsce. Warszawa: 168 – 179.
- Frankiewicz, E., Szymankiewicz, M.
1987 Owczarki i psy pasterskie. [w:] Psy rasowe w Polsce. Warszawa: 91 – 114.
- Fruziński, B.
1993 Dzik. Warszawa.
- Gawlikowski, J.
1989 Biometryczne cechy kośćca bydła domowego (*Bos primigenius f. taurus*) Polski północno-zachodniej w różnych okresach historycznych. Szczecin.
- Gawlikowski, J., Stępień, J.
1984 Zwierzęce szczątki kostne ze stanowiska 1 w Stargardzie Szczecińskim. Roczn. AR Pozn., t. 156. Archeozoologia 9: 19 – 34.
- Godynicki, S.
1965 Określenie wysokości jelenia na podstawie kości śródreżca i śródstopia. Roczn. WSR Pozn., t. 25: 39 – 51.
- 1970 Proporcje między niektórymi wymiarami kości odnoży i czaszki u sarny (*Capreolus capreolus L.*). Roczn. WSR Pozn., t. 49: 21 – 38.
- Godynicki, S., Sulikowska, M.
1987 Proporcje wielkościowe kości kończyn u jelenia. Roczn. AR Pozn., t. 184. Archeozoologia 12: 3 – 10.
- Godynicki, S., Kruszona, W., Schramm, Z., Makowiecki, D.
1993 Szczątki kostne konia (*Equus przewalskii f. caballus L.*) z wykopalisk na Ostrowie Lednickim. Roczn. AR Pozn., 252. Archeozoologia 18: 15 – 26.
- Górecki, J.
1991 Promańskie pochówki panujących i dostojników w tzw. II kościele na Ostrowie Lednickim. Studia Lednickie, t. 2: 117 – 132.
- Górecki, J., Łastowiecki, M., Wrzesiński, J.
1996 Gródek na Lednicze. Studia Lednickie, t. 4: 197 – 246.
- Gręzak, A., Kurach, B.
1996 Konsumpcja mięsa w średniowieczu oraz w czasach nowożytnych na terenie obecnych ziem Polski w świetle danych archeologicznych. AP, t. 41/1 – 2: 139 – 167.
- Habermehl, K. H.
1975 Die Alterbestimmung bei Haus- und Labortieren. Berlin 1975.
- Harcourt, A. R.
1974 The dog in prehistoric and early historic Britain. Journal of Archaeological Science 1: 151 – 175.
- Hensel, W.
1987 Słowiańszczyzna wczesnośredniowieczna. Wyd. IV. Warszawa.
- Holub, W.
1938 Studium nad użytkowością owcy poleskiej. Kraków 1938.
- Jasiński, K.
1959 Ilustracje kalendarzowe w rękopisie wrocławskim z około 1300 r. KHKM, 7/2: 203 – 228.
- Jaworski, K.
1990 Wyroby z kości i poroża w kulturze wczesnośredniowiecznej Ostrowa Tumskiego we Wrocławiu. Wrocław, Warszawa.
- Jaworski, Z.
1925 Bydło błot pińskich. Poznań.
- Juszczak, J., Zalewski, W. (red.)
1986 Hodowla bydła. Warszawa.
- Kałuźński, J.
1978 Sarna (*Capreolus capreolus L.*) populacji polnej pod Czempniem. Roczn. AR Pozn., t. 100. Zootechnika 24: 83 – 93.
- Kłossowski, T.
1964 Surowce podstawowe w przemyśle mięsnym. Warszawa.
- Kobryń, H.
1984 Zmiany niektórych cech morfologicznych konia w świetle badań kostnych materiałów wykopaliskowych z obszaru Polski. Warszawa.
- 1989 Zastosowanie metody punktowej w badaniach wykopaliskowych szczątków kostnych konia (*Equus przewalskii f. caballus*). AP, t. 34/1: 7 – 12.
- Kola, A., Wilke, G.
1985 Wstępne sprawozdanie z archeologicznych badań podwodnych przeprowadzonych na relikwach mostów wczesnośredniowiecznych w Jeziorze Lednica w latach 1982 – 1983. Acta Universitatis Nicolai Copernici. Archeologia 11. Archeologia Podwodna 2: 63 – 74.
- 1989 Sprawozdanie z archeologicznych badań podwodnych relikwów wczesnośredniowiecznego mostu „poznańskiego” (Rybitwy, stan. 3a) w Jeziorze Lednickim w latach 1986 – 1987. Studia Lednickie, t. 1. Lednica – Poznań: 77 – 97.
- Kondracki, J.
1981 Geografia fizyczna Polski. Warszawa.
- Konopiński, T.
1934 Związek zachodzący pomiędzy wiekiem macior a wielkością ich miotów. Zagadnienia dotyczące produkcji i selekcji trzody chlewnej. Poznań.
- Kopański, R.
1985 Chów kóz. Warszawa.
- Kostrzewski, J.
1949 Kultura prapolska. Poznań.
- Kowska-Lewicka, A.
1980 Hodowla i pasterstwo w Beskidzie Sądeckim. Wrocław.
- Kratochvíl, Z.
1969 Die Tiere des Burgwalles Pohansko. Praha.
- Krupska, A.
1986 Szczątki kostne ptaków we wczesnośredniowiecznym materiale wykopaliskowym z Gieczy. Roczn. AR Pozn., 172. Archeozoologia 11: 45 – 55.
- Kruszona, W.
1987 Szczątki kostne bydła wczesnośredniowiecznego z Łądu pow. Słupca. Maszynopis pracy magisterskiej. Katedra Anatomii Zwierząt Akademii Rolniczej. Poznań.
- Krysiak, K.
1981 Anatomia zwierząt, tom 1. Aparat ruchowy. Warszawa.
- Krysiak, K., Lasota-Moskalewska, A., Świeżyński, K.
1975 Analiza zwierzęcych szczątków kostnych z wczesnośredniowiecznej osady w Radomiu. AP, t. 20/2: 377 – 409.
- Kubasiewicz, M.
1977 Badania archeozoologiczne na terenie Gdańska IX – XIV wieku. [w:] Gdańsk wczesnośredniowieczny, t. IX. J. Kamińska (red.). Gdańsk.
- Kurnatowska, Z. (Hilczarówna)
1967 Dorzecze górnej i środkowej Obry od VI do początków XI wieku. Wrocław.
- 1993 Przeszłość regionu Ostrowa Lednickiego i jego perspektywy. (red.) Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk: Prace Komisji Archeologicznej, t. 12. Poznań.
- Kurnatowska, Z., Kurnatowski, S.
1991 Zasiadlenie regionu Lednicy w pradziejach i średniowieczu w świetle dotychczasowych badań. [w:] Wstęp do paleoekologii Lednickiego Parku Krajobrazowego. K. Tobolski (red.). Poznań: 35 – 42.

- Kurnatowski, S.
1975 Wczesnośredniowieczny przełom gospodarczy w Wielkopolsce oraz jego konsekwencje krajobrazowe i demograficzne. AP, t. 20/1: 145–160.
- Labuda, G.
1954 Kalendarz poznański z połowy XVII w. jako źródło ikonograficzne do dziejów wsi. KHKM, 2/3: 484–498.
- Lasota-Moskalewska, A.
1983 Statystyczny rozkład szczątków zwierzęcych w materiale ze średniowiecznego zamku w Ciechanowie. AP, t. 28/1: 51–66.
1984a Ocena archeozoologiczna materiału kostnego z wczesnośredniowiecznego grodziska w Tykocinie. AP, t. 23/2: 245–265.
1984b The skeleton of prehistoric cow with characteristic of both primigenius and brachycerous cattle. Ossa, t. 9–11: 53–72.
1989 Differences in the body size of cattle in the archaeozoological materials in the Polish territories. Przegląd Archeologiczny, t. 36: 89–95.
1997 Podstawy archeozoologii. Szczątki ssaków. Warszawa.
- Lasota-Moskalewska, A., Sulgostowska, Z.
1977 The application of contingency table for comparison of archaeozoological materials. Ossa 3/4: 153–168.
- Lasota-Moskalewska, A., Kobryń, H., Świeżyński, K.
1987 Changes in the Size of the Domestic and Wild Pig in the Territory of Poland from the Neolithic to the Middle Ages. Acta Theriologica, t. 32/5: 51–81.
- Leciejewicz, L.
1976 Słowiańszczyzna zachodnia. Wrocław.
1989 Słowianie zachodni. Z dziejów tworzenia się średniowiecznej Europy. Wrocław.
- Leśny, J.
1976 Początki, rozwój i upadek kasztelanii na Ostrowie Lednickim. Studia i Materiały do Dziejów Wielkopolski i Pomorza, t. 23: 5–37.
- Lewicki, T.
1954 Średniowieczne źródła arabskie i perskie o hodowli zwierząt domowych u Słowian. KHKM, t. 2/3: 444–469.
1977 Źródła arabskie do dziejów Słowiańszczyzny, tom drugi, część druga. Wrocław.
- Lipiński, S.
1914 Studya nad bydłem Brachyceros z wschodniej Europy Środkowej a w szczególności nad pierwotnym szczeniem krajowym z Poleśia Wołyńskiego. Roczniki Nauk Rolniczych, t. 7. Kraków.
- Lubicz-Niezabitowski, E.
1939 Materiał kostny zwierząt domowych i dzikich z wieku VIII–XIII wykopany w Gnieźnie. [w:] Gnieźno w zaraniu dziejów (od VIII do XIII wieku) w świetle wykopalisk. J. Kostrzewski (red.). Poznań: 186–271.
- Lutnicki, W.
1972 Uzębienie zwierząt domowych. Warszawa. Kraków.
- Łastowiecki, M.
1989 Stratygrafia i chronologia Ostrowa Lednickiego. Studia Lednickie, t. 1. Poznań–Lednógóra: 16–70.
- Łęga, S.
1949 Obraz gospodarczy Pomorza Gdańskiego w XII i XIII w. Poznań.
- Łomnicki, J.
1968 Ostrów Lednicki. Pomnik historii kultury narodu polskiego. Poznań.
- Łopacka-Szymańska, K.
1984 Z historii badań Ostrowa Lednickiego. Gnieźno. Studia i Materiały Historyczne, t. 1, Warszawa–Poznań: 7–25.
- Łosiński, W.
1970 Z badań nad strukturą gospodarstwa wiejskiego w późnej starożytności i na początku wczesnego średniowiecza na ziemiach polskich. AP, t. 15/2: 519–538.
- Łowmiański, H.
1960 Podstawy gospodarcze i społeczne powstania państwa polskiego i jego rozwoju do początku XII wieku. Kwartalnik Historyczny, R. 67, nr 4: 941–970.
- Mackiewicz, J.
1989 Rybołówstwo w społeczeństwie protopolskim i wczesnopolskim (ca 500/530–1300 r.). Maszynopis pracy doktorskiej. Instytut Prahistorii UAM Poznań.
- Makowiecki, D.
1993a Wstępne wyniki ekspertyzy archeozoologicznej szczątków kostnych z grodu na Ostrowie Lednickim (stanowisko 1). [w:] Przeszłość regionu Ostrowa Lednickiego i jego perspektywy. Z. Kurnatowska (red.). Prace Komisji Archeologicznej PTPN, t. 12: 35–41.
1993b O możliwościach poznawczych i niektórych problemach metodycznych archeozoologii polskiej. AP, t. 38/1: 37–49.
1994 Wyniki badań archeozoologicznych szczątków kostnych z wczesnośredniowiecznego grodziska (stanowisko 1) i osady (stanowisko 2) w Jedwabnie, woj. toruńskie. Studia nad osadnictwem ziemi chełmińskiej. Studia i materiały. Toruń: 187–217.
- Makowiecki, D., Godynicki, S.
1993 Zwierzęce źródła kostne do poznania gospodarki zwierzętami społeczeństw prahistorycznych i średniowiecznych ziem chełmińskiej. [w:] Badania archeologiczne ośrodka toruńskiego w latach 1989–1992. J. Chudziakowa (red.). Toruń: 111–117.
- Makowiecki, D., Makowiecka, M.
1998 Analiza archeozoologiczna pochówku konia. Studia Lednickie, t. 5: 117–126.
- Marciniak, A.
1996 Archeologia i jej źródła. Materiały faunistyczne w praktyce badawczej archeologii. Warszawa. Poznań.
- Mikołajczyk, G.
1964 Une residence des Piasts sur l'île de Lednica (Ostrów Lednicki) distr. Gnieźno. Archaeologia Polona, t. 6: 219–233.
1972 Początki Gnieźna. Studia nad źródłami archeologicznymi. Warszawa — Poznań.
- Molenda, O.
1984 Szczątki kostne świni (*Sus scrofa f. domestica*) z wczesnośredniowiecznego Ostrówka w Opolu. Roczn. AR Pozn., 154. Archeozoologia 9: 67–86.
1985 Szczątki kostne świni (*Sus scrofa f. domestica*) z wczesnośredniowiecznych stanowisk archeologicznych we Wrocławiu. Roczn. AR Pozn., 159. Archeozoologia 10: 25–42.
- Müller, H. H.
1973 Das Tierknochenmaterial aus den frühgeschichtlichen Siedlungen von Tornow, Kr. Calau. [in:] Die germanischen und slawischen Siedlungen und das mittelalterliche Dorf von Tornow, Kr. Calau. J. Herrmann (ed.). Schriften zur Ur- und Frühgeschichte 26: 267–310.
1980 Zur Kenntnis der frühgeschichtlichen Pferde bei den Slawen zwischen Elbe/Saale und Oder. Przegląd Archeologiczny, t. 28: 91–122.
1985a Frühgeschichtliche Pferdeskelettfunde im Gebiet der Deutschen Demokratischen Republik. Weimarer Monographien zur Ur- und Frühgeschichte. Weimar.
1985b Die Tierknochenfunde aus der slawischen Burganlage von Cörsitz, Kr. Köthen. Zeitschrift für Archäologie, 19: 83–114.
1996 Die Tierreste aus dem ehemaligen Königshof von Helfta. Jahresschrift für mitteldeutsche Vorgeschichte, 78: 159–264.
- Nogalski, S.
1984 Szczątki ptaków wczesnośredniowiecznych Pomorza. Szczecin.
- Nojmanová, D., Humpál, Z.
1987 Psy rasowe. Warszawa.
- Nowak, A.
1972 Ostrów Lednicki we wczesnym średniowieczu w świetle badań archeologicznych. Maszynopis pracy doktorskiej.
- Paślowski, T.
1987 Podręcznik selekcjonera zwierzęcy. Warszawa.
- Pagowski, S., Rutkowski, W.
1952 Dzikizna jako artykuł handlowy. Warszawa.
- Pezacki, W.
1951 Mięso. [w:] Towaroznawstwo produkcji zwierzęcej. T. Skotnicki (red.). Warszawa: 107–147.
- Pielowski, Z.
1966 Zając. Warszawa.
1984 Sarna. Warszawa.
- Poszepczyński, W.
1964 Przetwórstwo mięsne, część III. Warszawa.

- Prawocheński, R.
1958 Hodowla świń. Warszawa.
- Prummel, W.
1993 Die Tierknochenfunde unter besonderer Berücksichtigung der Beizjagd. Starigard/Oldenburg. Hauptburg der Slawen in Wagrien, 4. Offa-Bücher, band 74. Neumünster.
- Prummel, W., Frisch, H.-J.
1986 A guide for the distinction of species, sex and body size in bones of sheep and goat. *Journal of Archaeological Science* 13: 567 – 577.
- Pruski, W.
1967 Hodowla zwierząt gospodarskich w Królestwie Polskim w latach 1815 – 1918, tom I okres 1815 – 1880. Warszawa.
1968 Hodowla zwierząt gospodarskich w Królestwie Polskim w latach 1815 – 1918, tom II okres 1881 – 1898. Warszawa.
1969 Hodowla zwierząt gospodarskich w Królestwie Polskim w latach 1815 – 1918, tom III okres 1899 – 1918. Warszawa.
1975 Hodowla zwierząt gospodarskich w Galicji w latach 1772 – 1918. Okres 1772 – 1881. Wrocław.
- Ptaszyk, J.
1992a Rezultaty oznaczenia kości ptaków z stanowiska Ostrów Lednicki 1 (gród). Maszynopis.
1992b Rezultaty oznaczenia kości ptaków z stanowiska Ostrów Lednicki 2 (podgrodzie). Maszynopis.
- Rabek, A.
1984 Odchow cieląt i młodzięży. *Zootechnika*, t. 2. Warszawa: 157 – 165.
- Rabęcka-Brykczyńska, I.
1984 Jatki rzeźnicze w Polsce w XIII – XIV w. [w:] Z problematyki badań nad produkcją żywnościową w Polsce. *Studia i Materiały z Historii Kultury Materialnej*, t. 57: 7 – 130. Wrocław.
- Rackham, J.
1994 *Animal bones*. London.
- Raczyński, E.
1843 Wyspa na Jeziorze pod Lenną górą. *Przyjaciół Ludu*, R. 9, t.2: 403 – 405.
- Rajewski, Z.
1939 Zabytki z rogu i kości w grodzie gnieźnieńskim. [w:] *Gniezno w zaraniu dziejów (od VIII do XIII w.) w świetle wykopalisk*. Poznań: 66 – 102.
- Rajski, A.
1984 *Zoologia*, t. 2. Warszawa.
- Rak, B.
1995 Typy użytkowe świń. [w:] *Hodowla i użytkowanie świń*. B. Grudniewska (red.). Olsztyn: 84 – 92.
- Rogalski, M.
1977 Zagadnienia zachowania się zwierząt w warunkach żywienia pastwiskowego. Poznań.
1983 Etologia zwierząt a pastwisko. [w:] *Łąkarstwo i gospodarka paszowa*. M. Falkowski (red.). Warszawa: 477 – 486.
- Rolik, H., Rembiszewski, J. M.
1987 *Ryby i kręglouste (Pisces et Cyclostomata)*. Warszawa.
- Rulewicz, M.
1994 Rybołówstwo Gdańska na tle ośrodków miejskich Pomorza od IX do XIII wieku. *Prace Komisji Archeologicznej nr 11*. Gdańsk wczesnośredniowieczny, t. 10. Wrocław. Warszawa. Kraków.
- Samsonowicz, A.
1991 *Łowiectwo w Polsce Piastów i Jagiellonów*. Wrocław.
- Sasimowski, E.
1983 *Zarys szczegółowej hodowli zwierząt*. Warszawa.
- Schmid, E.
1972 *Atlas of animal bones for prehistorians, archaeologists and Quaternary geologists*. Amsterdam – London – New York.
- Schramm, W.
1936 *Gospodarstwa osadnicze woj. poznańskiego w roku gospodarczym 1932/1933*. Poznań.
- Schramm, Z.
1967a Kości długie a wysokość w kłębie u kozy. *Rocz. WSR Pozn.*, t. 36: 89 – 105.
1967b Różnice morfologiczne niektórych kości kozy i owcy. *Rocz. WSR Pozn.*, t. 36: 107 – 133.
- 1967c Szczątki kostne wczesnośredniowiecznej owcy i kozy z wykopalisk północno-zachodniej Polski. *Rocz. WSR Pozn.*, t. 36: 135 – 174.
- 1976 Bydło wczesnośredniowieczne na ziemiach Wielkopolski i Kujaw. *Studium morfologiczne na podstawie wykopaliskowego materiału kostnego z Kruszwicy, Międzyrzecza i Santoka*. Poznań.
- Schramm, Z., Kruszona, W.
1992 Szczątki kostne bydła z wykopalisk wczesnośredniowiecznych w Łądzie (woj. konińskie). *Rocz. AR Pozn.*, 237. *Archeozoologia* 17: 89 – 99.
- Schramm, Z., Kruszona, W., Żabko, J.
1991 Szczątki kostne świni (*Sus scrofa f. domestica*) i dzika (*Sus scrofa L.*, 1758) z wczesnośredniowiecznego Łądu. *Rocz. AR Pozn.*, t. 227. *Archeozoologia* 16: 35 – 47.
- Schröder, B.
1984 Untersuchungen an Tierknochenfunden aus alt- und jungslawischen Siedlungsschichten des Burgwalls Alt Lübeck. *Lübecker Schriften zur Archäologie und Kulturgeschichte*, 9: 45 – 87.
- Skoczylas, A.
1982 *Wybrane działy owczarstwa*. Warszawa.
- Sobociński, M.
1963 Materiał kostny zwierzęcy z wykopalisk wczesnośredniowiecznego grodziska w Bonikowie. Poznań.
1964 Szczątki kostne zwierząt domowych z wykopalisk w Kruszwicy. *Rocz. WSR Pozn.*, t. 22: 173 – 193.
1975a Materiał kostny zwierzęcy z grodziska wklęsłego w Bninie, pow. śremski. [w:] *Materiały do studiów nad osadnictwem bnińskim — grodzisko wklęsłe*. J. Żak (red.). Poznań: 201 – 252.
1975b Szczątki kostne zwierząt wczesnośredniowiecznych z wykopalisk w Ujściu. *Rocz. AR Pozn.*, 76. *Archeozoologia* 1: 35 – 78.
1976 Materiał kostny zwierzęcy z wczesnośredniowiecznego grodziska stożkowatego w Bninie koło Śremu. [w:] *Materiały do studiów nad osadnictwem bnińskim. Grodzisko stożkowate*. J. Żak (red.). Poznań: 121 – 150.
1977 Surowce zwierzęce. *Elementy anatomii i fizjologii zwierząt domowych*. Wrocław. Warszawa.
- 1985a Szczątki kostne ssaków dzikich z wykopalisk w Gieczu. *Rocz. AR Pozn.*, 164. *Archeozoologia* 10: 43 – 58.
1985b Szczątki kostne ssaków domowych z wykopalisk w Gieczu. *Rocz. AR Pozn.*, 164. *Archeozoologia* 10: 59 – 86.
- Sobociński, M., Godynicki, S.
1975 Szczątki zwierzęce wydobyte na terenie wczesnośredniowiecznego grodziska w Nakle nad Notecią. *Rocz. AR Pozn.*, 76. *Archeozoologia* 1: 107 – 127.
- Sobociński, M., Kubiak, I.
1975 Szczątki kostne jelenia z niektórych wykopalisk wczesnośredniowiecznych Wielkopolski i Kujaw. *Rocz. AR Pozn.*, 76. *Archeozoologia* 1: 161 – 180.
- Sobociński, M., Kierkowska, M.
1985 Szczątki kostne świni (*Sus scrofa f. domestica*) i dzika (*Sus scrofa L.*, 1758) z wczesnośredniowiecznych stanowisk archeologicznych na Kujawach. *Rocz. AR Pozn.*, 164. *Archeozoologia* 10: 129 – 151.
- Sobociński, M., Makowiecki, D.
1987a Materiał kostny zwierzęcy z wykopalisk średniowiecznego grodziska w miejscowości Mrówki. *Roczniki AR Pozn.*, t. 176. *Archeozoologia* 12: 193 – 213.
1987b Zwierzęce szczątki kostne z wykopalisk w zamku Górków w Szamotułach. *Rocz. AR Pozn.*, t. 176. *Archeozoologia* 12: 167 – 192.
1991 Szczątki kostne zwierząt z opactwa Benedyktynów w Lubiniu, woj. leszczyńskie. *Rocz. AR Pozn.*, t. 221. *Archeozoologia* 15: 73 – 90.
1992 Zwierzęce szczątki kostne z wykopalisk w Gniewie nad Wisłą. *Stanowisko 2 — Stare Miasto*. *Rocz. AR Pozn.*, t. 237. *Archeozoologia* 17: 160 – 195.
- Sobociński, M., Mańkowski, M.
1975 Szczątki kostne samy z niektórych wykopalisk wczesnośredniowiecznych Wielkopolski i Kujaw. *Rocz. AR Pozn.*, 76. *Archeozoologia* 1: 181 – 203.

- Sobociński, M., Schramm, Z.
 1972 Zwierzęcy materiał kostny z wykopalisk w Gnieźnie. Zeszyty Naukowe UMK Toruń. Nauki Humanistyczno-Społeczne. Zeszyt 45. Archeologia 3: 163 – 221.
- Sokolowski, M.
 1876 Ruiny na Ostrowie Jeziora Lednicy. Studium nad budownictwem w przedchrześcijańskich i pierwszych chrześcijańskich wiekach w Polsce. Na podstawie badań wspólnie na miejscu odbytych z Prof. Władysławem Łuszczkiewiczem. Kraków (odbitka z Pamiętnika Akademii Umiejętności).
- Sosnowski, A.
 1981 Jeleniowate (*Cervidae*, Gray 1821) Pojezierza Drawskiego we wczesnym i późnym średniowieczu. Studium morfologiczne na podstawie materiału kostnego z wykopalisk w Starym Drawsku. Rocz. AR Pozn., t. 131. Archeozoologia 7: 105 – 130.
- Stankowski, W.
 1989 Morfogeneza Jeziora Lednickiego i jego obramowania. (Doniesienie wstępne). Studia Lednickie, t. 1. Lednica – Poznań: 225 – 231.
- Sumiński, P., Goszczyński, J., Romanowski J.
 1993 Ssaki drapieżne Europy. Warszawa.
- Susłowska, W., Urbanowicz, K.
 1967 Szczątki kostne ryb z wczesnośredniowiecznego Gdańska (X – XIII w.) [w:] J Gdańsk wczesnośredniowieczny, t. 6. J. Kamińska (red.). Gdańsk: 53 – 65.
- Szumowski, P.
 1936 Bydło czerwone Polskie. Warszawa.
- Świeżyński, K., Kobryń, H., Lasota-Moskalewska, A.
 1992 Size differentiation of domestic goat (*C. hircus*, Linnaeus 1758) in the Early Mediaeval and Mediaeval Periods in Poland. Animal Sciences Papers and Reports 9: 5 – 22.
- Tadajewska, M.
 1991 Jaź. [w:] Ryby słodkowodne Polski. M. Brylińska (red.). Warszawa: 197 – 200.
- Teichert, M.
 1969 Osteometrische Untersuchungen zur Berechnung der Wideristhöhe bei vor und frühgeschichtlichen Schweinen. Kühn-Archiv 83: 237 – 292.
- 1975 Osteometrische Untersuchungen zur Berechnung der Wideristhöhe bei Schafen. [in:] Archaeozoological studies. A. T. Clason (ed.). Amsterdam: 51 – 69.
- Thüring von.
 1911 Obręby i parki zajęcze. Z niemieckiego przetłumaczył W. Stephan. Warszawa.
- Tobolski, K.
 1991 Dotychczasowy stan badań paleobotanicznych i biostratygraficznych Lednickiego Parku Krajobrazowego. [w:] Wstęp do paleoekologii Lednickiego Parku Krajobrazowego. K. Tobolski (red.). Poznań : 11 – 42.
- 1993 Badania ekologicznej przeszłości Lednickiego Parku Krajobrazowego. [w:] Przeszłość regionu Ostrowa Lednickiego i jego perspektywy. Z. Kurnatowska (red.). Prace Komisji Archeologicznej PTPN, t. 12: 13 – 22.
- Urbanowicz, K.
 1965 Połowy jesiota zachodniego *Acipenser sturio* L. we wczesnośredniowiecznym Gdańsku w świetle materiałów wykopaliskowych. Przegląd Zoologiczny, t. 9/4: 372 – 377.
- Vitt, V., O.
 1952 Lošadi pazyryjskich kurganov. Sovetskaja Archeologija 16: 163 – 205.
- Waluszewska-Bubień, A.
 1975a Szczątki kostne ptaków z grodu wczesnośredniowiecznego w Ujściu. Rocz. AR Pozn., 76. Archeozoologia 1: 79 – 92.
 1975b Wczesnośredniowieczne resztki ptaków w kostnym materiale wykopaliskowym w Nakle nad Notecią. Rocz. AR Pozn., 76. Archeozoologia 1: 129 – 140.
 1975c Resztki kostne ptaków z grodziska wklęsłego w Bninie, pow. śremski. Zeszyty Naukowe UAM Poznań. Archeologia 7: 253 – 264.
 1979 Resztki kostne fauny ptasiej w materiale wykopaliskowym z podgrodzia w Bninie, byłym powiecie Śrem (Stanowisko 2 B). Rocz. AR Pozn., 115. Archeozoologia 6: 163 – 177.
- Weidhaas, H.
 1940 Ein Denkmal karolingisch-wikingischer Baukunst im Piastischen Kernlande. Zeitschrift des Deutschen Vereins für Kunstwissenschaft, t. 7: 225 – 248.
- Wheeler, A. & Jones, A., K., G.
 1989 Fishes. Cambridge University Press.
- Wrzesiński, A i J.
 1993 Wczesnośredniowieczne cmentarzysko szkieletowe w Dziekanowicach, gm. Łubowo, woj. poznańskie, stan. 22 — sezon badawczy 1992. Wielkopolskie Sprawozdania Archeologiczne, t. 2: 157 – 184.
- Wrzesiński, J.
 1989 Cmentarzysko szkieletowe w Dziekanowicach, gm. Łubowo, stan. 2. Studia Lednickie, t. 1: 103 – 146.
- Wyrost, P.
 1963 Badania nad typami psów wczesnośredniowiecznego Opola i Wrocławia. Silesia Antiqua, t. 5: 198 – 233.
- Wyrost, P., Chrzanowska, W.
 1983 Konsumpcja mięsa w wiekach X – XIII w świetle badań archeozoologicznych. Silesia Antiqua, t. 25: 111 – 123.
- Zaluska, J.
 1985 Hodowla owiec. [w:] Zootechnika, t. 3. F. Hoszczaruk, Z. Żebrowski, W. Racyk (red.). Warszawa: 304 – 466.
- Zietzschmann, O., Krölling, O.
 1955 Lehrbuch der Entwicklungsgeschichte der Haustiere. Berlin.
- Znanięcka, Z.
 1985 Hodowla drobiu. [w:] Zootechnika, t. 3. F. Hoszczaruk, Z. Żebrowski, W. Racyk (red.). Warszawa: 467 – 615.
- Żebrowski, Z.
 1985 Hodowla trzody chlewnej. [w:] Zootechnika t. 3. F. Hoszczaruk, Z. Żebrowski, W. Racyk (red.). Warszawa: 15 – 303.
- Żurowski, K.
 1952 Ostrów Lednicki w świetle ostatnich badań archeologicznych. Archeologiczne Rozchlepy, t. 4: 424 – 436.
 1953 Sprawozdanie z badań wykopaliskowych na Ostrowie Lednickim w latach 1949 – 1951. Studia Wczesnośredniowieczne. Studia, Materiały, Sprawozdania 2: 113 – 125.